

A kenyér ünnepén

Emberhangyák nyüzsögnek szerte,
Aratnak hajnal óta már,
Aranszedőknek szőnyegére
Tengersok kincset szór a nyár...
...Ma ünnepet ül a határ.

A munka zajlik egyre, egyre.
Az Égen itt-ott felhő ácsorog,
Kaszáknak éles pengéjére
A buza könnye rácsorog:
A sok kalász megtántorog...

Meghal, mint szent csalán a hősök:
Az emberért a porba hull...
Keresztre rakják s megfeszítik,
A szívét elszedik rabul,
S vérit fogyasztják balzsamul.

Keresztben már az évi termés.
Megáll a szorgos sok tenyér:
Letarlott földön ünnepollár,
Rajt' föld véréből nőtt kenyér...
Imádság-fénye Égbe ér.

Keresztben áll az égi termés,
A mindennapi kenyérünk,
Szegényes, tépett asztalunkra
Az Isten adja fel nekünk
És várja, hogy a szent kenyérhez
Méltók, — és emberek legyünk!

Móra László.

Magyar aratás

Érik a, érik a buzakalász... hangzik szerte a határban az aratók nótája, amikor a gazda legszebb munkáját végzi: a kenyér betakarítását. Az ember feltörte a kemény földet s magot vetett beléje. A többi azután a jó Isten munkája volt, aki felhőket tergetett az elvetett magok fölé, meghintette szépen permetező esőjével, megérlelte záporozó arany nyilaival, a napsugarak özönlő esőjével s egy reggel azt mondja a gazda a házanépének: Holnap aratunk!

Nem is olyan régen még nagy ünnep volt az aratás, különösen az azt követő arató-ünnep, amikor az aratók diszes menetben

vonultak fel a gazda háza elé s adták át tisztelettel neki a föld ajándékát, a legszebb gabonából font koszorút.

De idézzük emlékeztünkbe ennek a kedves ünnepnek lefolyását...

Lehajlik már a nap a nyugati égen s messziről énekszó száll a tanyára: jönnek az aratók hazafelé.

Hovatovább jobban hallik a dal. A tarka viganós (szoknyás) cselédség látszik is már. Elől jönnek a marokverő lányok, utánuk a férfiak, az aratók, az ujjnyi porral fődött munkások. Aprózzák a lépést, táncos ütemre emelgetik a bokájukat. Az előkerült cigánybanda a Rákóczi-indulóval kíséri mindnyájukat az urasághoz.

Az aratógazda vezeti őket. Ez a király köztük, aki szabadválasztás útján kerül egy esztendei uralomra, amelyben nagyobb a hatalma a maganépe fölött, mint akár a szolgabírónak. Az egyszerű ember megbecsüli azt, akit egyszer maga fölé emel. Nem is lehetne az, hogy az uraság minden aratóval külön pörösködjék, ha nem megy valami a maga rendje szerint. Arra való az aratógazda, aki már messziről tolja az irháját (előre megy), ha az urasági kocsit észreveszi. Ő számol be, ő felel meg minden kérdésre. Családatyai nagy hivatásában csupán egyetlen szolgája van, az „élelmezési tiszt,” akit a meglettebb, megbízhatóbb aratók közül szemel ki magának. Ez a konyhás: ő végez mindent, ami a gyomor ő felségével való leszámolás határába tartozik. A többi a munkás méhsereg, a kaszás arató, meg a marokverő; egyik a jobbkez, a másik a balkéz, egyformán nélkülözhetetlen mindkettő a kalászos rónán.

A jó, becsületes, egyszerű nép elhozza munkája jelképét, a szalmából font koronát, amelyben minden learatott táblából van egypár szál, egy-két kalász. Szinte művészi fonata van ennek a díszes koszorúnak. Itt-ott színes viaszrózsákat illesztenek bele, hogy tarkább és finomabb legyen.

Csak be, be mindnyájan az urasági ház nagytermébe, ahol máskor előkelő vendégek érzik magukat otthon. Most ti vagytok benne idehaza, tisztességtudó szegény emberek, akik eljöttetek, hogy megköszönjétek az uraság jószágát, ki szíves készorítással ismeri el becsületes munkátokat.

Messziről harangkongás hallik. Nyolc órát huznak valahol. Bizony már sürgős az ideje a vacsorának. A nagy udvaron hosszában lócák vannak. Egyszerű, kezdetleges vendéglői készségek, de boldogan telepszik melléje az éhes arató, aki akkorra már kintisztálkodott s valamennyire kicsipte magát az ünnepi vacsorához.

Odafönt a háziasszony elvégezte már a magáét, saját kezével főzte meg az egész vacsorát, amelynek csak a gulyáshusát s a pörköltjét négy üstben főzte a szolgafákon (farud, amelyre a tűzhelyen az üstök vannak aggatva.)

Most már a házikisasszonyon a szolgálat sora. Nincs abban

az örömben tettetés, mikor maga talál a szegény aratónak. Ha a konyhából cseléd hozza is le az udvarba a tálat: kiveszi a kezéből és maga siet vele mindenüvé. S micsoda ételsorozat, én Istennem!

Ilyenre szokta mondani az ember, hogy a „nevem-napján“ se ettem jobbat!

A tele talak szinte röpködnek a levegőben. A kerítés mellett meg Ignác gazda kezeli a csapat. Egy kétszázliteres hordó biztató gömbölyűsége ígér ott minden jót az arrafelé kacsintgatóknak.

Éjfélkor még javában járják az aratók a csárdást. A banda nem huz mást önekik.

S milyen keccsel, milyen könnyedén lejt valamennyi.

A kisasszonyok sem röstelnek pördülni egyet ezekkel a derék parasztleányekkel.

De nem is kap ám az egész környéken senki olyan buzgó, lelkiismeretes aratót, mint a csertői földesur. Életpárja minden esztendőben maga gondoskodik róla, hogy meglegyen a munkásnép jutalma, a „végző“, ami lassanként divatját mulja már...

Trianon évfordulójára

— 1920 június 4. —

D U N A

máskor kacagva is —, de mindig a miénk — és mindig magyar maradsz!

Szavaló kar: Bécs — Dévény — Pozsony — Óbuda — Budavára — Margitsziget — Mohácssziget — Alpár... Alföld — Alduna: beszélnek.

BÉCSNÉL:

Fölötte lebeg még
A bécsi erdő kék —
S zöldfátyolos árnya...
És mintha valakit
Sóhajtvá várna: —
Hullámzik szárnya.
Hullámok szállnak,
Figyelve várnak; —
Várnak... S izenetet zárnak...

Minden magyarnak:
Te vagy reményel